

Euroopa keelemapp

Tutvustuseks ettevõtetele ja organisatsioonidele

Euroopa keelemapp hõlmab endas tunnustatud rahvusvahelisi standardeid mitmesuguste eri keelte keelepädevuse mõõtmiseks ja võrdlemiseks. Järjest enam keeleõppijaid kasutab seda oma võorkeelealaste oskuste kirjapanekuks. Keelemapp on tõhus vahend, mille abil saavad ettevõtted, eelkõige väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, aga ka teised organisatsioonid

- valida töötajaid,
- koostada ja hinnata keeleõppeprogramme,
- tõsta ettevõttesisest keeleoskuse kvaliteeti,
- standardida ettevõtte keelenõudeid,
- julgustada töötajaid järjepidevalt keelt õppima ja
- tasustada keeleoskust.

Euroopa Parlamendi otsuse (2241/2004/EÜ) järgi edendatakse **Euroopa keelemapi** kasutamist **Europassi** raamistikus, mis on ainulaadne kvalifikatsioonide ja pädevuste läbipaistvuse tagamise vahend ja mille ühe osa moodustab keelepäss, et

- **edendada** töötajate liikuvust Euroopas,
- **väärtustada** keeleõpet,
- **edendada** kultuuridevahelist mõistmist ja
- **suurendada** vastastikkust austust ja sallivust.

Mis on keelemapp ja kuidas seda kasutatakse?

Euroopa keelemapp on isiklik keeleõppevahend, mis koosneb kolmest osast: keelepassist, keeleloost ja kaustast.

Keelepäss (tiitelleht vt ülal) sisaldab ülevaadet mapi omaniku keelilisest vilumusest antud hetkel ning kokkuvõtet keeleõppe- ja kultuurikogemustest. Sellel on aruandev funktsioon.

Keeleloos kajastatakse mapi omaniku keeleõppe ajalugu ja kultuurikogemusi. Samuti sisaldab see vahendit, mille abil saab omanik ise hinnata oma keelelist pädevust.

Kausta on kogutud tööd, mis näitavad, mida mapi omanik seni on teinud ja mida suudab eri keeltes teha.

Kõik Euroopa Nõukogu valideeritud keelemapid on saadaval veebilehel. Mapid vastavad järgmistele põhimõtetele:

- nad tuginevad Euroopa keeleõppe raamdokumendis esitatud standardsetele Euroopa tasemetele ja kirjeldustele (vt ülevaate saamiseks tagumist lehekülge);
- neil on nii aruandev kui ka õpetuslik eesmärk ja funktsioon;
- nad kätkevad endas nii enesekontrollimise kui ka -hindamise võimalusi;
- nad on mitmekeelsed ning sisaldavad alati vähemalt ühte Euroopa Nõukogu ametlikest keeltest – inglise või prantsuse keelt;
- nad kuuluvad keelemapi omanikule, mitte institutsioonile või õpetajale;
- nad on kergesti mõistetavad, õppija keelise osa oskusi konkreetsel tasemel on kirjeldatud lihtsate *oskan teha*-nendingutega.

Leida võib mitmesuguseid eri piirkondadele, vanuserühmadele ja otstarbel koostatud keelemappe, kuid nende kesksed omadused on samad. Kõik täiskasvanutele mõeldud keelemapid, muu hulgas ülikoolidele ja kutseõppekeskustele mõeldud keelemapid sisaldavad standarditud keelepassi.

Keelemapp on eri keelte oskuse ja eri keeltes saadud kultuurikogemuste **dokumenteerimise** ja esitamise vahend, hoolimata sellest, kas keeled on omandatud koolis, töökohal või mujal.

See aitab edendada õppeprotsessi, võimaldades õppijal hinnata oma keelealaseid teadmisi, mõelda õppeprotsessi üle järele ning seada õppimisele realistlikud ja saavutatavad prioriteedid ja eesmärgid.

Tööandjad saavad mapi abil

- **hinnata**, kas töötajal või töösoovijal on tööks vajalik keeleoskus;
- **määrata kindlaks keeletaseme profiili** või konkreetse töö jaoks vajalikud osaoskused;
- **seada keeleõppeprogrammidele sidusad eesmärgid ja standardid**, mis on vastavuses organisatsiooni konkreetsete vajadustega.

Missugust keeleoskuse taset ettevõtte vajavad?

Enamik töökohti ei eelda võõrkeelte valdamist kõrgel tasemel, sageli piisab **osalisest pädevusest**. Mõningatel juhtudel piisab üksnes kahest esimesest tasemest kuuhest — A1 või A2. Mõne töö puhul on vajalik kõrgel tasemel mõistmis- ja rääkimisoskus, kuid kirjutamisoskus ei ole nii oluline. Keelemapis on vahendid (eelkõige **keeleloo küsimustikud**), mis aitavad organisatsioonidel määrata kindlaks eri tööde jaoks vajalikud oskused. Tasemete kokkuvõtte on esitatud siinse brošüüri tagumisel leheküljel.

Kas teave tasemete kohta on usaldusväärne?

Keelemapis tasemete kohta esitatud teave tugineb mitmesugustele elementidele — hindamisele, testimisele ja enesehindamisele (kasutades *enesehindamise skaalat*, mis on keelepassi osa). Neid täiendavad ametlike eksamite tulemused, paljud neist on kooskõlastatud Euroopa tasemetega. Kirjeldused on standardised ning kuna nad kajastavad keele kasutust tegelikes oludes, näitavad uurimused, et need on väga usaldusväärsed.

Personalivalik

Kuna Euroopa keelemapi kasutamine muutub järjest ulatuslikumaks, esitab järjest enam töökoha kandidaate keeleoskuse tõestuseks oma keelepassi. Tööandja peaks alustama keeleoskuse lühikirjelduse ehk profiili vaatamisest.

The image shows two pages of a 'Profiil lingvistiliseks' (Profile of Language Skills) form. The left page is the title page and contains a grid for recording language skills. The right page contains a legend for the grid and a grid for recording the candidate's language skills.

Legend (Right Page):

- 0: Ei oska (Does not know)
- 1: Vähe (Little)
- 2: Keskmine (Average)
- 3: Hea (Good)
- 4: Väga hea (Very good)
- 5: Täiuslikult (Perfectly)

Grids (Both Pages):

The grids are organized by language (A1, A2, B1, B2, C1, C2) and skill category (Listening, Reading, Writing, Speaking, Grammar, Vocabulary, etc.). The right page grid is filled with yellow cells, indicating the candidate's proficiency level in each category.

Lühikirjelduses antakse ülevaade eri võõrkeeltes saavutatud tasemetest, kusjuures iga keele kohta on eraldi tabel. Märgistatud lahtrid tähistavad eri osaoskusi – lugemist, kuulamist, suulist esitust ja suhtlust ning kirjutamist. Mapp sisaldab samuti teavet läbitud keelekursuste, välismaal viibimiste ning mitmesuguste teiste kultuurikogemuste kohta. Nimetatud teavet võib kasutada kandidaadi keeleoskusest parema ettekujutuse saamiseks, et valida sobiva keeleoskusega kandidaat või määrata kindlaks keeleõppe vajadused.

Keelemapi kasutamine keeleõppeprogrammides

Mappi ja skaalat saab kasutada keeleõppeprogrammide tõhusamaks muutmiseks ning soorituse ja saavutuste standarditud hindamiseks. Seda saab teha üldiselt, töötades välja enesehindamise skaalal ja keeleloo **küsimustikel** põhinev keeleprofiil konkreetse ametikoha kohta.

Küsimustik hõlmab lihtsaid **oskan teha-nendinguid**, mis kajastavad eri tasemete pädevust. Näiteks on tasemel B2 üks suulise esituse nendingutest järgmine: "Oskan selgitada oma vaatepunkti mingi aktuaalse küsimuse suhtes, tuues välja erinevad plussid ja miinused". Koolitus- või personalijuht saab küsimustike põhjal määrata kindlaks tööks vajaliku keelepädevuse. Üksikasjalikumate profiilide jaoks on Euroopa keeleõppe raamdokumendis arvukalt eri skaalaid, mis kõik tuginevad tasemetele A1–C2 ning osa neist on seotud tööalaste olukordadega.

Kuna skaala on tõlgitud enamikku Euroopa keeltest ja tasemed on standarditud, saavad tööandjad hinnata teistest riikidest pärit kandidaate – B1 või C1 tähistavad alati sama taset, hoolimata keelemapi väljaandmise piirkonnast. Keelemappi saab kasutada lisaks sobiva võõrkeele taseme ja oskuste kindlaksmääramisele ka riigikeelt mitterääkivate inimeste keele taseme kontrollimisel.

Sama oluline on tööandjatele pakutav võimalus töötada välja **keeleprofiilid** – kas kogu ettevõtte või üksnes konkreetse ülesande jaoks, ning määrata kindlaks keeletase korrektsel ja standarditud alusel. Lisaks sellele võimaldab keelemapp seada konkreetseid nõudmised ja nende täitmise eeldused. Selline **kvaliteedi kontrollimise funktsioon** ei toimu siiski üksnes **vertikaalselt**, vaid kaasab protsessi ka töötajad, ja seda enesehindamise ning küsimustike kaudu nii üldisel kui ka konkreetsete oskuste tasandil.

Euroopa keelemappi saab kasutada personali **keeleõpet täiendava vahendina** ning selleks, et **seada õppimisele eesmäärke ja mõõta selle tulemuslikkust**.

Keelepädevuse tasustamine

Kui organisatsioon teeb soodustusi või tasustab keeleoskust muul viisil, tagab keelemapp selleks standarditud aluse. See on iseäranis kasulik eri keelte tasemete võrdlemisel, sest skaalat saab kohaldada mis tahes keelele.

Keelemapi taustteave

Euroopa keeleõppe raamdokument

Euroopa Nõukogu on töötanud välja **Euroopa keeleõppe raamdokumendi**. See on võõrkeele oskuse standarditud kirjeldus, mis hõlmab kuu taset: A1 ja A2 kaks tähistavad algajat keeleteadajaid, B1 ja B2 tähistavad iseseisvat keeleteadajaid ja C1 ja C2 vilunud keeleteadajaid. Kirjeldused on esitatud igapäevases keeles, mis ei sisalda erialaseid üksikasju, ning nendes selgitatakse, mida keeleteadaja keelega teha oskab.

Näiteks (tase B1):

Mõistab kõike olulist endale tuttavatel teemal, nagu töö, kool, vaba aeg jm. Saab enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada ja selgitada oma seisukohti ja plaane.

Täielik üldskaala on esitatud käesoleva brošüüri tagumisel leheküljel. See on tõlgitud enamikku Euroopa keeltest ning võimaldab tuvastada näiteks välismaalasest töökohataotleja keelepassis esitatud taseme, isegi kui tööandja ei mõista keelt, milles keelepass on koostatud.

Lisaks üldskaalale on olemas eriskaalad osaoskuste, nagu lugemine, kirjutamine, kuulamine ning suuline esitus ja suhtlus jaoks ning helistamise ja ettekannete tegemise ülesannete jaoks.

Euroopa keeleõppe raamdokumendis esitatud skaalad ja kirjeldused moodustavad Euroopa keelemapi tasemete ja *oskan teha*-nendingute teoreetilise aluse.

Kuidas teha kindlaks, et see on kehtiv dokument?

Kõigil valideeritud mappidel on valideerimisnumber keelepassi kaane siseküljel. See esitatud järgmisel kujul: xx/aasta, näiteks 01/2000. Valideerimisnumbrit saab kontrollida Euroopa Nõukogu veebilehel (vt aadressi allpool) lingi *Portfolios* all. Seal on esitatud ajakohane nimekiri kõigist Euroopa Nõukogu poolt ametlikult valideeritud keelemappidest.

Ettevõtetal soovitatakse alati paluda endale koopia tunnistusest või diplomist.

Euroopa keelemappi kasutatakse koolides ja täiskasvanuhariduses Euroopas ja ka mujal järjest enam keelepädevusest ülevaate andmise ja selle tõestuse eesmärgil standarditud kuuetasemelise skaala alusel (A1-A2-B1-B2-C1-C2).

Kust saab lisainformatsiooni?

Euroopa Nõukogu veebilehel on Euroopa keelemapi kohta eraldi osa: <http://www.coe.int/portfolio>

See sisaldab paljudes keeltes teavet mapi ning tasemete, skaalade, enesehindamise skaalade ja küsimustike allalaaditavate failide kohta.

Euroopa keeleõppe raamdokument on avaldatud raamatuna paljudes keeltes ning selle inglis- ja prantsuskeelset versiooni saab alla laadida Euroopa Nõukogu veebilehelt.

EuroIntegrELPi jaoks koostanud Peter Brown ja Frank Heyworth
Socrates Project Lingua 1: N° 117021-CP-1-2004-1-RO-Lingua-L1

Projekti on rahastatud Euroopa Komisjoni toetusest. Dokument kajastab üksnes autorite seisukohti ning Euroopa Komisjon ei vastuta dokumendis esitatud informatsiooni mis tahes viisil kasutamise eest.

Euroopa keeleõppe raamdokument Tasemete üldskaala

Vilunud	C 2	Mõistab vaevata kõike kuulnud ja loetut. Oskab resümeerida eri tüüpi suuliste ja kirjalike allikate teavet ja sõnastada neis esitatud põhjendusi ja arutlusi. Oskab end spontaanselt, ladusalt ja täpselt väljendada, eristades ka keerukamate situatsioonide peenemaid tähendusvarjundeid .
	C 1	Mõistab pikki ja keerukaid tekste, tabab ka varjatud tähendust. Oskab end spontaanselt ja ladusalt mõistetavaks teha, väljendeid eriti otsimata. Oskab kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii avalikes, õpi- kui ka tööoludes. Oskab luua selget, loogilist, üksikasjalikku teksti keerukatel teemadel, kasutades sidusvahendeid ja sidusust loovaid võtteid .
Ise- seisev	B 2	Mõistab keerukate abstraktsel või konkreettsel teemal tekstide ning erialase mõttevahetuse tuuma. Suudab spontaanselt ja ladusalt vestelda sama keele emakeelse kõnelejaga. Oskab paljudel teemadel luua selget, üksikasjalikku teksti ning selgitada oma vaatenurka, kaaluda kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi .
	B 1	Mõistab kõike olulist endale tuttavalt teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saab enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavalt või enda jaoks huvipakkuvalt teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada-selgitada oma seisukohti ja plaane .
Alg- tasemel	A 2	Mõistab lauseid ja sageli kasutatavaid väljendeid, mis seostuvad talle oluliste valdkondadega (näiteks info enda ja pere kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskab lihtsate fraaside ja lausete abil kirjeldada oma perekonda, teisi inimesi ja elutingimusi ning väljendada oma vajadusi .
	A 1	Mõistab ja kasutab igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase, et oma vajadusi rahuldada. Oskab ennast ja teisi tutvustada ning pärida elukoha, tuttavate inimeste ja asjade järele ning vastata sama ringi küsimustele. Suudab suhelda lihtsas keeles, kui vestluspartner räägib aeglaselt ja selgelt ning on valmis aitama .

Eeltoodud tasemete üldskaalat ja eriskaalasid saab alla laadida paljudes keeltes veebilehelt <http://www.coe.int/portfolio> lingi *Levels* alt.